

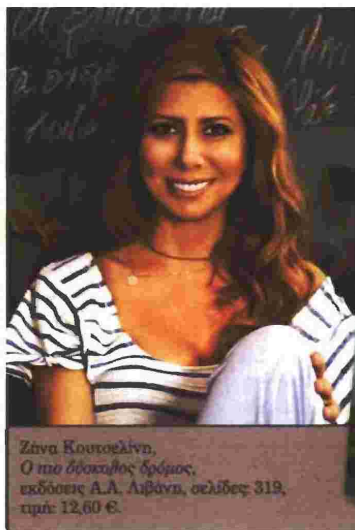
ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗ Κ. ΚΑΛΑΜΑΡΑ

Ισως είναι ακόμη νωρίς, πολύ νωρίς για να περάσουν οι κραδασμοί της οικονομικής κρίσης στη σύγχρονη, την τρέχουσα ελληνική λογοτεχνία. Ίσως, όμως, να είναι αργά, πολύ αργά, εάν αργήσει να αποτυπώσει αυτό τον αρνητικό ηλεκτρισμό, που καταστρέφει την όποια εναπομείνασα θετική ενέργεια. Από την άλλη, η ειδησεογραφία, αμειλικτική και χωρίς συναισθηματισμούς, όπως κάθε σοβαρός επαγγελματίας, κάνει καλά τη δουλειά της, αποτυπώνοντας συνήθως τις κακές ειδήσεις σε φωτεινό και έγχρωμο αμπαλάζ.

Έτσι, δίπλα στον αισιόδοξο και χαρούμενο τίτλο «Δεκάδες υποψήφιοι αεροσυνοδοί πέρασαν από συνέντευξη στην εταιρεία των Εμιράτων» και στον υπότιτλο «Στην ουρά για μια θέση στο Ντουμπάι» έχει τυπωθεί μια «καμένη τρύπα» από απόγνωση: «Βρέθηκε απανθρακωμένος άνεργος στη Σίνδο» (*Τα Νέα*, Δευτέρα 10 Δεκεμβρίου 2012). Για τον άνεργο ούτε ένα ενσταντανέ από μια φωτογραφία τραβηγμένη πριν από χρόνια, όταν ο φωτογραφικός φακός ούτε καν υποψιαζόταν ότι θα «αφαιρευθεί» το φως από την εκτύπωση του φιλμ.

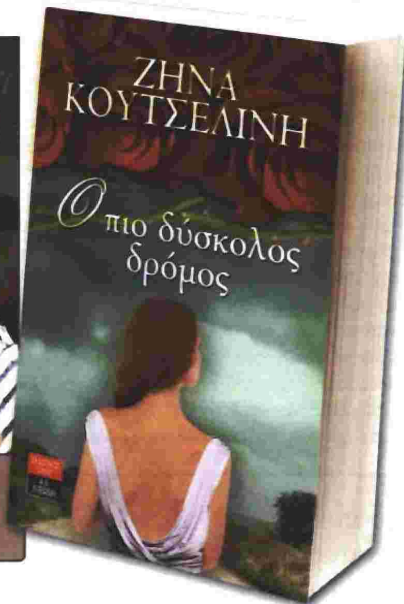
Το σκοτοξέζικο ντους φαντάζει σήμερα μια αισιόδοξη ανάμνηση, γιατί τουλάχιστον υπήρχε η ελπίδα ότι το κρύο νερό θα το διαδεχόταν το ζεστό. Τα εργασιακά δικαιώματα καταρρέουν, το κοινωνικό κράτος παραπαίει, η Παιδεία ψελλίζει «επιβίωση». Οι συγγραφείς, μπροστά στο θέαμα της ηθικής και ψυχολογικής κατάρπτωσης, ανακαλύπτουν ή επινοούν καινούρια ανοσοποιητικά γραπτά για τη μεγάλη ασθένεια, η οποία έχει πάρει τη μορφή γενικευμένης επιδημίας, που χτυπά το νευρικό σύστημα.

Οι τρεις συγγραφείς της εβδομάδας συγκροτούν μια ομάδα άμυνας, με διαφορετικές ο καθείς και η καθεμία θεματικές και τεχνικές, που, όμως, έχουν έναν κοινό σκο-

πό: τον καλό αγώνα της επιβίωσης. Η Ζήνα Κουτσελίνη απομυθοποιεί το τηλεοπτικό star system των δύο δεκαετιών που μας πέρασαν. Ο Θεόδωρος Γρηγοριάδης κατεβαίνει στις «παραπεταμένες» γειτονιές του Ρουφ και του Βοτανικού και στήνει μια ασύμπτωτη ερωτική ιστορία. Ο Τάσος Μελίτης στα «άναρχα» διηγήματά του ανακατεύει ισχυρές δόσεις χιουμοριστικών υλικών, με αποτέλεσμα την ανατροπή του συνηθισμένου και του αναμενόμενου.

Η **Ζήνα Κουτσελίνη**, η δημοσιογράφος της τηλεοπτικής εικόνας, η οποία χαρίζει πρόσκαιρη φήμη και την αφαιρεί απροειδοποίητα, φτιάχνει μια κουρελού φαντασμαγορίας από νήματα ματαιοδοξίας και την ξηλώνει με τον πιο οδυνηρό τρόπο. Το κεντρικό πρόσωπο του μυθιστορημάτος της *Ο πιο δύσκολος δρόμος*, η Εβελίνα, είναι όλες οι Εβελίνες των καναλιών, που θυσιά-

σαν σώμα, μυαλό και ψυχή υπέρ μιας αβέβαιης και άνευ διάρκειας φήμης. Γιατί, όταν έρθει η στιγμή να κλείσουν τα φώτα και οι κάμερες, η μοναξιά λειτουργεί πολλαπλασιαστικά ως την απόλυτη μόνωση.

Αυτή τη διαδικασία προς τη μόνωση ξεδιπλώνει επίμονα και εμμονικά. Το πώς, δηλαδή, μια επαρχιωτοπούλα, όχι κατ' ανάγκην καλλονή, αλλά με τα πρέποντα ψυχοσωματικά στολιδία που αγχέμαχα προβάλλουν, ξεκινά από το κλειστό κοινοτικό περιβάλλον του γενέθλιου τόπου με τη φιλοδοξία να γίνει στη μεγάλη πόλη αστέρι πρώτου μεγέθους κι άλλα τέτοια. Είναι σκληρή και ακαταπρόλητη, γιατί θέλει να πετύχει με κάθε τρόπο και να φτάσει στην κορυφή των κορυφών. Δεν θ' αργήσει να την κατακτήσει, μα από εκεί θα καταρρακωθεί, γιατί στη show biz η ευκολία και το δωρεάν κάποια στιγμή πληρώνονται πανάκριβα. Και η Ζήνα

Κουτσελίνα αυτή την πώση την περιγράφει θεαματικά, όπως ο χαρταετός χάνει ύψος και πέφτει στο έδαφος μετά γδούπου.

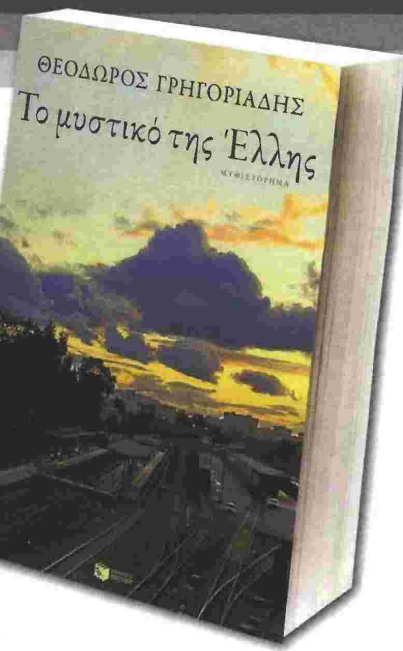
Την άλλη Αθήνα, που σέρνεται στις «σκοτεινές» γειτονίες της, εκεί όπου οι ρακοσυλλέκτες επιβιώνουν ομνύοντας στο μεροκάματο, αποτυπώνει ο 56χρονος **Θεόδωρος Γρηγοριάδης** στο μυθιστόρημά του *Το μυστικό της Έλλης*. Σε αυτό οι χτυπημένοι από την ανεργία ανασταίνονται με το πιο ανθρώπινο πρόσωπό τους, γιατί δεν έχουν επιλέξει να γίνουν κυνικοί ούτε να σηκώσουν χέρι στον ίδιο τον εαυτό τους, αποδίδοντάς του θάνατο.

Ζωντανοί ήρωες, ζωντανεμένοι από την όλο κατανόηση ματιά του συγγραφέα, ο οποίος γνωρίζει ότι τίποτα δεν πάει χαμένο, όσο τα μάτια παραμένουν ο πιο ευθύς δρόμος προς τον άλλο, ιδίως όταν δεν είναι χαμηλωμένα από ντροπή και απόγνωση. Η ερώτηση –η αναπάντητη– «πώς θα τα βγάλουμε πέρα;» διατρέχει όλο το βιβλίο, ακόμη κι όταν τα οικονομικά μεγέθη δεν έχουν την κυριαρχία τους.

«Ο τύπος της πληροφορικής, με την *Ελευθεροτυπία* στο χέρι, ξεστόμιζε τους τυπωμένους τυφώνες: απολύσεις, εφεδρείες, αργεντίνικες μέρες που θα 'ρθουν», περιγράφει έναν καθηγητή, αφού η Έλλη, η κεντρική ηρωίδα, διδάσκει γαλλικά σ' ένα δημόσιο σχολείο, όπου οι μαθητές και οι μαθήτρες δεν πολιορκούνται καθημερινά από την καλοπέραση. Ο πολιορκητής της καθηγήτριας είναι ένας άνεργος εργοδηγός, ο οποίος ζητά απ' αυτή κάτι απλό, πολύ απλό που του έχει λείψει: μια τηγανιά ψάρια!

Θεόδωρος Γρηγοριάδης,
Το μυστικό της Έλλης,
 εκδόσεις Πατάκη, σελίδες: 272,
 τιμή: 14,00 €.

Γύρω, λοιπόν, από ένα τηγάκι και μια τηγανιά ψάρια, όπου το λάδι πετιέται «ως τα ουράνια», δημιουργείται μια απρόσπτη σχέση μεταξύ ενός κλειστού και σοβαροφανούς κόσμου, οχυρωμένου πίσω από βιβλία, και ενός ανοιχτού και κινητικού κόσμου, ανοχύρωτου από καθωσπρεπισμό. Και καθώς τα ετερόνυμα έλκονται, καταπώς ορίζει η φυσική, η ετερωνυμία θα δημιουργήσει μια ομωνυμία, ίδια πρόσωπα σε άλλους ρόλους. Ένα μυθιστόρημα-παρτιτούρα, παιγμένη από μια άρπα, με ερμηνευτή την έννοια της προσφοράς, γιατί η ανιδιοτέλεια επιμένει ανυπόκριτα.

Η συλλογή διηγημάτων *Το κέρασμα που*

άργησε του 51χρονου πολιτικού μηχανικού –το επάγγελμά του περνά στις μυθοπλασίες του– **Τάσου Μελίτη** είναι η συνειδηση της αυτοβιογραφίας, πριν και μετά την έλευση της μετατροπής μας σε homo economicus.

Το επάγγελμά του δεν λειτουργεί αποκλειστικά και μόνο ως πεδίο εκκίνησης για να στηθεί μια ιστορία με αρχή, μέση και τέλος, αφού έτσι κι αλλιώς δεν ακολουθείται σε κανένα διήγημα η ευθύγραμμη αφήγηση. Ίσως σε ορισμένες ιστορίες να την ανακαλύπτουμε ως εξωτερικά γυρίσματα, ενώ την ίδια στιγμή το αφηγηματικό εργαλείο είναι ένας κοχλίας, ο οποίος, καθώς συστρέφεται, αποσφραγίζει κρυμμένους ήχους και νοήματα.

Τα κείμενά του ανέξοδα διαβάζονται και ως καλαμπούρια που δεν έχουν κατ' ανάγκη αποδέκτη μία αντροπαρέα, κι ας επιβιώνει το αντρικό μάτι σχεδόν μετά οφθαλμοπονίας, όταν διατρέχει από επάνω έως κάτω το γυναικείο σώμα.

Ο Τάσος Μελίτης μετέρχεται τον ορθολογισμό της επιστήμης, ώστε να ανατρέψει την κοινή λογική της καθημερινής πράξης, εξ ου και εισέρχεται το παράλογο χωρίς να παραλογίζεται, λελογισμένα χαιρεται όταν η ρωγμή δεν κατεδαφίζει, αλλά χάσκει δημιουργικά, σαν μια σφήνα που ζητά να στηρίξει το κτίσμα. Και τα κτίσματα δεν πρέπει κατ' ανάγκη να ανέχονται ως «κουτιά» επτάωροφης πολυκατοικίας. Το ύψος δεν λύνει πάντα τα ανίγματα, γιατί η σπασμένη συμμετρία караδοκει αισθητικά σιωπώντας εν αρμονία. ■

e-mail: kal@epikaira.gr

Τάσος Μελίτης,
Το κέρασμα που άργησε,
 εκδόσεις Παρούσια, σελίδες: 156,
 τιμή: 10,00 €.

